

HET WETSONTWERP OP DE TANDHEELKUNDIGE INRICHTINGEN

Gelijk men reeds in de dagbladen heeft kunnen lezen, is thans bij de Tweede Kamer ingediend het wetsontwerp „tot bestrijding van ongewenste praktijken bij zogenaamde tandheelkundige inrichtingen”.

Deze bestrijding wordt nagestreefd door het voorschrijven van een aanmeldingsplicht voor de arts, resp. tandarts, die zich aan een dergelijke inrichting wil verbinden, onder mededeling van plaats, dagen en uren van werkzaamheid aldaar. Het ontvangbewijs van deze aanmelding moet te allen tijde ter plaatse kunnen worden getoond, zonder welke de praktijkuitoefening verboden is.

Ook moeten de namen en verdere bijzonderheden worden gemeld van de personen, die tandtechnische werkzaamheden verrichten, zonder hetwelk het eerstgenoemden verboden is van hun diensten gebruik te maken. Een der bevoegden is voor hen verantwoordelijk.

Tandartsen en artsen mogen zich niet verbinden aan een tandheelkundige inrichting, „waarvoor direct of indirect, binnenslands of buitenslands, reclame wordt gemaakt, danwel acquisitie-methoden worden toegepast, een en ander door uitstallingen, prospectussen, circulaires, strooibiljetten, brochures, advertenties, radio of bioscoop, huisbezoek, beloften van voordelen, kosteloos vervoer van patiënten, diensten van acquisitiekantoren, klantenjagers of reizigers, danwel op enige soortgelijke wijze.”

De inrichtingen zijn te allen tijde toegankelijk voor de ambtenaren van het Staatsoezicht op de Volksgezondheid; zo nodig verschaffen zij zich toegang met behulp van de sterke arm. Geconstateerde overtredingen worden gestraft met een geldboete van ten hoogste *f* 1000.—; bij herhaling binnen 2 jaar kan een geldboete van ten hoogste *f* 10.000.— of hechtenis van ten hoogste één jaar worden opgelegd. Ook kan het instrumentarium van de inrichting geheel of gedeeltelijk worden verbeurd verklaard, ongeacht of het de veroordeelde toebehoort.

Bovenstaande voorschriften zijn ook van toepassing op „tandheelkundigen”, zomede op hen die uit anderen hoofde bevoegd zijn tot uitoefening der tandheelkunst.

Zie hier in het kort de zakelijke inhoud van het wetsontwerp. De strekking ervan is, volgens de memorie van antwoord, „de bestrijding van misstanden door het achterhalen en het bewijzen van ongewenste praktijken in deze instituten te vergemakkelijken, door het rookgordijn, waarachter zich deze afspeelen, zoveel mogelijk te verwijderen”.

De wet onderwerpt deze inrichtingen aan het toezicht van de geneeskundige inspectie van de volksgezondheid opdat deze precies kan weten welke artsen, tandartsen en tandtechnici er werkzaam zijn. Dit is van

belang voor het eventueel indienen van een klacht bij de medische tuchtrechter of de strafrechter.

Het moet in onze vaderlandse wetgeving een unicum zijn dat één ingezetene er zich op kan beroemen met zijn niets ontziende, de openbare mening tartende, luidruchtige werkzaamheid de oorzaak te hebben gevormd tot het ontwerpen van een wettelijke regeling om deze te be-teugelen. Hij zou daarbij de importantie van zijn schadelijke activiteit weerspiegeld kunnen zien in het feit dat daarvoor niet minder dan dertien wetsartikelen nodig zijn gebleken, benevens een memorie van toelichting behelzende meer dan 2000 woorden om de voorgestelde brei-deling te motiveren. Wel is waar is het ontwerp na aanneming bestemd om te worden betiteld als „wet op de tandheelkundige inrichtingen” en er zal hier of daar nog wel een onbevoegde, als commerciële leider van een overeenkomstig bedrijf van bescheidener omvang, naar de pro-thetische gunsten van het lichtgelovige publiek dingen. Maar de argu-menten in de memorie van toelichting en de daarin verwerkte feiten dragen zozeer het kenmerk toegespitst te zijn op de gestie van wat daar-in genoemd wordt „een der grootste instituten”, dat de betrokken onder-nemer gevoeglijk van een persoonlijk feit zou kunnen spreken.

Aangezien het wetsontwerp niet beoogt het bestaan van deze inrich-tingen onmogelijk te maken, al worden zij wel in ernstige mate in hun bedrijvigheid beknot, zo mag zeker niet worden verwacht dat de leiders der betrokken ondernemingen zich door de belemmerende voorschriften voetstoots gewonnen zullen geven. Eerder mag worden aangenomen dat zij er met het oog op hun voortbestaan naar zullen streven om althans uiterlijk en formeel te voldoen aan de alsdan geldende wettelijke voor-schriften. In dat geval, hoezeer gekortwiekt in de acquisitie, wordt hun bestaan als het ware gelegaliseerd, hetgeen hun aanzien, althans in de ogen van het critiekloze publiek, niet anders dan ten goede zal komen. Zeker zullen zij te dien opzichte niet in gebreke blijven in zakelijke vorm hiervan naar buiten te doen blijken. Daarnaast zullen de exploitanten ook vindingrijk genoeg blijken om op het bestaan van hun inrichting de aan-dacht te vestigen in bewoordingen, waarvan het reclamekarakter aan het oordeel van de rechter zal zijn voorbehouden. Ditzelfde zal ook wel het geval blijken met velerlei gecamouffeerde vormen van wervings-activiteit, waarmede slechts gezegd wil zijn dat men goed zal doen de praktijk af te wachten alvorens zich een oordeel te vormen over de mate van intoming die met de voorgestelde regeling zal (kunnen) worden bereikt.

De onderhavige inrichtingen welke door een onbevoegde worden ge-dreven, zouden geen bestaansmogelijkheid hebben als zij geen bevoegde krachten in dienst zouden kunnen nemen. Dit zijn uit de aard der zaak personen die, naar men wel mag aannemen, eenzijdig gekenmerkt zijn door een volslagen gemis aan ethisch besef en professioneel gevoel van eigenwaarde en door de materiële verlokkingen zonder meer bereid zich-zelf te excommuniceren en beroepsmatig handelingen te verrichten die gespend zijn van elk elementair gevoel van tandheelkundige verantwoor-delijkheid.

Volgens de memorie van toelichting zal de eerder genoemde meldingsplicht, welke in artikel 2 is voorgeschreven, de inspecteur van de volksgezondheid in staat stellen „eventueel de (tand)arts onder het oog te brengen dat tegen zijn werkzaamheid voor een dusdanig instituut bezwaren bestaan en zodoende tevens hem kunnen behoeden voor het aangaan van verbintenissen welke hij naderhand mogelijk zou betreuren”. Het is aan gerechte twijfel onderhevig of dit ambtelijk vermaan genoegzaam indruk zou maken om de specifieke gegadigden daarvan te weerhouden. Men kan zich bovendien afvragen: wanneer de inrichtingen in de wet ongemoeid worden gelaten of het de overheid geoorloofd is een exploitant die voorgeeft te voldoen of voldoet aan de voorschriften en dus binnen de grenzen van de wet werkzaam wil zijn, officieel dan wel ambtelijk indirect moeilijkheden in de weg te leggen bij het gaande houden van zijn bedrijf. Het is de vraag of, objectief gezien, zulks eigenlijk niet op een onrechtmatige daad zou gaan gelijken.

Hoezeer van tandheelkundig standpunt het hooghouden van de beroepsethiek in dit verband als een belangrijk element moet worden beschouwd en men met voldoening in de m.v.a. het streven hiernaar constateert, zo is men toch geneigd zich er rekenschap van te geven of dit als een der beweegredenen, in een wet die in de eerste plaats het algemene gezondheidsbelang wil beschermen, niet van secundaire betekenis moet worden geacht. Zo valt het op dat in de massale toepassing van narcotica in eerste instantie „een zondigen tegen de medische en tandheelkundige ethiek wordt gezien en pas daarna het gebruik, op een wijze als in dergelijke instituten plaats vindt, bovendien lang niet ongevaarlijk wordt geacht”. Verderop wordt er dan de nadruk op gelegd „dat de bedoeling van dit ontwerp slechts is een waarborg te scheppen dat ook instituten, n.l. de personen die zich hierachter verschuilen, de medische ethiek en de beroepsethiek der tandartsen respecteren en niet in een ongebreideld winststreven de volksgezondheid benadelen”. Zoals gezegd, hoe lovenswaard ook, doet deze volgorde niet voldoende recht wedervaren aan wat de hoofdzaak is en in een wet als de onderhavige moet zijn: het voorkomen van de schade, die in deze inrichtingen door en met medewerking van bevoegden bij voortduring en in grote omvang aan de volksgezondheid wordt toegebracht. Immers het eenzijdig op de voorgrond stellen van de prothetische behandeling met verwaarlozing van de conserverende behandeling van het gebit, gelijk het in de m.v.a. wordt geformuleerd, betekent in werkelijkheid het stelselmatig tot stand brengen van algehele tandloosheid, ongeacht de toestand van het gebit, alleen al omdat het vervaardigen van partiële protheses uit hoofde van de tijdrovende plaatsing, niet past in de werkmethode die op snelheid van procedure is ingesteld. Met behulp van de narcose wordt de patiënt voor een voldongen feit geplaatst. Het is deze gang van zaken, die het teweeg brengen van totale gebitsinvaliditeit als uitgangspunt heeft (omdat deze alleen massale productie van kunstgebitten — naar de tijd gemeten — mogelijk maakt) waartegen zich een wettelijke betegeling vooral dient te richten.

Zo gezien is het zeer de vraag of de notoire schade aan de volksgezondheid, die aldus op grote schaal wordt aangericht, met dit ontwerp

van wet effectief kan worden bestreden. Met de voorgestelde „reglementering” wordt in wezen aan de werkwijze der inrichtingen niets veranderd, men mag slechts hopen dat daardoor het werkelijke kwaad tot kleinere proporties wordt terug gebracht.

B.

N.B. Voor onze abonne's bestaat gelegenheid tot het verkrijgen van één of meer overdrukken van dit artikel ter verstrekking aan belangstellende of belanghebbende relaties. Aanvragen aan het Secretariaat der Redactie.